

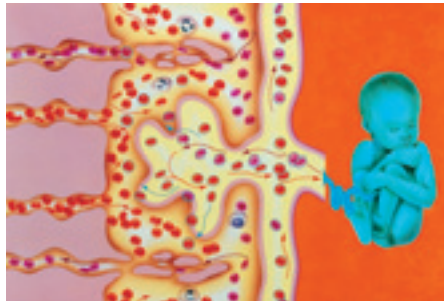
Ny kunnskap om fosterets sirkulasjon

Mot slutten av svangerskapet blir en stor del av fosterkroppens blod resirkulert. Dette gjør det trolig mer sårbart for hypoksi.

Intrauterin veksthemming er et vanlig klinisk problem i svangerskapsomsorgen. Nå har en norsk forskergruppe ved Seksjon for fostermedisin ved Haukeland Universitetssjukehus gjort nye funn som kan kaste lys over dette problemet.

Ved hjelp av dopplermålinger vises det at fosteret vanligvis pumper bare en tredel av sitt kombinerte hjerteminuttvolum til morkaken. I de siste ukene av svangerskapet er dette nede i en femdel. Det innebærer at blod i stor grad resirkuleres innen fosterkroppen, særlig på slutten av svangerskapet. Dette gjør sannsynligvis fosteret mer sårbart for hypoksi.

– Ved morkakesvikt, slik den ses ved intrauterin veksthemming, blir denne effekten mer uttalt, dvs. det blir mindre blod til morkaken og mer resirkulering i fosterkroppen, og på et tidligere tidspunkt. Det mest ekstreme finnes når pulsen i navlearterien mister diastolisk blodstrøm eller den blir reversert, sier professor Torvid Kiserud,

Intrauterin veksthemming er en viktig årsak til perinatal sykkelighet. Foto © Science Photo Library/GV-Press

seksjonsoverlege ved Kvinneklubben, Haukeland Universitetssjukehus.

– Med dette er ny viktig basal informasjon om sirkulasjonen hos humane fostre kommet på plass, også når det gjelder alvorlig morkakesvikt, sier Kiserud.

Erlend Hem

erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Kiserud T, Ebbing C, Kessler J et al. Fetal cardiac output, distribution to the placenta and impact of placental compromise. *Ultrasound Obstet Gynecol* 2006; 28: 126–36.

Stent eller endarterektomi ved carotisstenose?

Hos pasienter med carotisstenose behandlet med endarterektomi var det lavere forekomst av død og slag enn hos dem som fikk stentbehandling.

I en fransk multisenterstudie ble pasienter med symptomgivende stenose i a. carotis randomisert til stenting eller endarterektomi (1). Gruppene var sammenliknbare med henblikk på vanlige risikofaktorer, men det var signifikant flere med gjennomgått slag i endarterektomigruppen og flere med kontralateral okklusjon i den andre.

Signifikant flere pasienter i stentgruppen fikk slag eller døde innen 30 dager etter inngrepet (9,6 % mot 3,9 %), og studien ble stanset etter at 527 pasienter var randomisert. Etter seks måneder var tallene 11,7 % og 6,1 %. Det var signifikant flere nervelesjoner blant de endarterektomerte og noen flere med lokale komplikasjoner i lysken blant dem som fikk stent.

– I tidligere studier har det knapt vært noen forskjell når det gjelder slag og død. Derfor kom denne stentgruppen overraskende dårlig ut sammenliknet med de endar-

terektomerte, sier overlege Torbjørn Dahl ved Karkirurgisk avdeling, St. Olavs Hospital. – Ikke uventet var det flere nervekomplikasjoner i gruppen med endarterektomi ved 30-dagerskontrollen, men bare to av 30 komplikasjoner ble oppfattet som alvorlige. Det var flere, men ikke signifikant hyppigere lyskekomplikasjoner i stentgruppen, sier han.

– Det er fortsatt ingen grunn til å erstatte endarterektomi med stentbehandling før resultatet av pågående randomiserte studier foreligger. Også norske sykehus deltar i slike. Tidligere har stentgruppene vært svært heterogene, men i denne studien fikk alle stent og storparten hadde brukt proteksjon, noe som er oppfattet som beste metode. Sammen med det som tidligere er dokumentert styrker denne studien endarterektomi som en veletablert metode for behandling av symptomatiske carotisstenoser, sier Dahl.

Geir Jacobsen

geir.jacobsen@ntnu.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Mas JL, Chatellier G, Beyssen B et al. Endarterectomy versus stenting in patients with symptomatic severe carotid stenosis. *N Engl J Med* 2006; 355: 1660–71.

Vitamin D-reseptor og diabetes

Ved type 1-diabetes er det en sterk arvelig komponent. Men hvilke gener disponerer for sykdommen? Enkelte gener er allerede identifisert (HLA-klasse 2-gener), men disse er verken nødvendige eller tilstrekkelige for å utvikle diabetes.

Epidemiologiske studier har vist at lavt D-vitamininntak kan ha sammenheng med utvikling av type 1-diabetes. Flere forskere har derfor undersøkt om ulike varianter av genet for vitamin D-reseptoren kan påvirke sykdomsrisikoen.

En ny metaanalyse viser at det sannsynligvis ikke eksisterer noen slik assosiasjon, fordi så få funn har latt seg replikere ved senere forsøk (*Am J Epidemiol* 2006; 164: 711–24). Forfatterne drøfter hvordan dette er et generelt problem innen genetisk epidemiologi: For studier av komplekse sykdommer er det bare ca. 10 % av sammenhenger funnet i én undersøkelse som kan bekrefte i senere studier.

Dysleksi og genetisk variasjon

Enkelt nukleotidpolymorfismer er normale variasjoner i enkelt nukleotider i et gen. Hvert gen kan ha mange slike normale varianter, og noen av dem kan endre proteinets sammensetning og dermed ha betydning for dets funksjon. En engelsk forskningsgruppe har nylig publisert funn som tyder på at spesifikke enkelt nukleotidpolymorfismer påvirker risikoen for dysleksi (*Mol Psychiatry* 2006, doi: 10.1038/sj.mp.4001904).

Forskerne analyserte 36 polymorfismer i et gen kalt KIAA0319, og fant at ni av dem var signifikant assosiert med dysleksi. Resultatene tyder også på at KIAA0319 interagerer med andre gener, og at den genetiske disposisjonen for dysleksi går via flere gener.

MR og behandling av endetarmskreft

Endetarmskreft behandles enten med kirurgi alene eller med kirurgi i kombinasjon med stråle- eller kjemoterapi. I en prospektiv multisenterstudie har man undersøkt hvor pålitelig preoperativ MR-undersøkelse er når det gjelder å forutsi frie reseksjonsrender etter mesorektal eksisjon (*BMJ* 2006; 333: 779–84).

Studien omfattet 408 pasienter med rektalt adenokarsinom i ulike stadier. Etter operasjonen ble det påvist frie reseksjonsrender hos 354. For pasienter der MR predikerte frie reseksjonsrender, ble dette påvist histologisk hos 94 % etter operasjon. Resultatene viser at MR har en høy prediktiv verdi med tanke på frie reseksjonsrender.